

EDINOST

Uredništvo in upravnštvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20, Telefon 41-57. Dopolni se pošiljajo izključno uredništvu, oglaš, reklamacije in denar pa upravnštvu. Rokopisi se ne vračajo. Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarna „Edinost“ Poduredništvo v Gorici: ulica Otona Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Lepe besede iz Pariza

V prejšnjih dneh je bil bivši avstrijski zvezni kancelar dr. Seipel v obiskih v Parizu. Namen tega obiska je bil, da se predvsem poudari inozemsko javnost o položaju avstrijske republike ter da ji pridobi simpatije in dejansko pomoč. Sodeč po tem, kakor so ga sprejemali in pozdravljali toliko oficijelni kakor tudi drugi vplivni in sodočujoči krogi, si smemo domnevati, da more biti bivši avstrijski kancelar zadovoljen z uspehom svojega potovanja v prestolnico Francije. Ob tej priliki pa je toliko od strani gostiteljev kolikor od strani gostov padla marsikaka misel, ki se kaže pomembna tudi za položaj naše narodne manjšine v Italiji.

Zanimivo je bilo n. pr., kako je dr. Seipel v svojem predavanju v pariskih Sorbonni potegnil črto med pojmom »država« in »narod« oziroma med državnim in narodnim čutom. »Če citate — je rekel — v kakim nemški knjižnici besedo »Nation«, ne smete rabiti za to enostavno francosko »nation«, marveč recite rajše »peuple«, ali morda kako drugo boljše besedo. V nemškem jeziku nimata ne beseda »ljudstvo«, ne iz romanskih jezikov vzeta beseda »Nation« nič opraviti z državljanstvom, marveč pomenita skupnost krvi in usode, ki se izraža v enakosti jezika in kulture. To skupnost si hočemo (Avstrijci) ohraniti za vsako ceno, četudi ne pripadamo edinstveni državi!«

Besede prelata označajo pravilno misel, da narodna skupina, ki živi ločeno od svoje etnične skupnosti, ostaja tudi nadalje etnično sestaven del te skupnosti. Ali — drugače rečeno: država je eno, narodnost drugo; moreš biti dober državljan države, ki si ji podrejen, četudi nisi pripadnik takozvanega naroda, ali večinskega naroda. Na to povsem pravilno, naravno in zato tudi edino logično in pravično tolmačenje se moremo sklicevati tudi mi napram vsem tistim činiteljem v naši državi, ki istovetijo pojma državne pripadnosti in narodnosti, to je: ki narakujejo, da bodi Italijan tudi v narodnem, če hoče biti v državno-pravnem smislu. In priporočamo jim v razmišljanje tudi besede kancelarja Seipela, da je zapreka proti resničnemu sporazumu v tem, »če se neče razumeti tak način misljenja in govora! In pa: »V povojnem času se je h karakternim potezom Avstrije pridružil še poglobljeno hrepenenje po miru in izredno jasno spoznanje, kako narodi potrebujejo drug drugega!« — V blagi in skromni obliki je tu izražena razločna in ostra obsodba vsake nacionalne prenatoposti in nestrpnosti napram bližnjemu iz edinega razloga, da pripada drugemu plemenu.

Na zajutru, prirejenem avstrijskemu gostu na čast, je predsednik francosko-avstrijskega odbora (France-Autriche) Painlevé v svojem pozdravnem govoru ponovil besedo francoskega ministrskega predsednika Aristida Brianda: da hoče »evropsko govoriti«. Izvajal je na naslov gosta: »Vi ste se uvrstili med tiste mislece in državnike, ki tudi med najnujnejšimi dnevnimi skrbmi nikdar ne izgubljajo jasnega pogleda v bodočnost in katerih bleda ljubezen do svoje dežele ne pomeni nikdar pobijanja, marveč vsedkar razumevanje interesov drugih narodov!«

Na to je Painlevé omenjal Lammacha, zadnjega ministrskega predsednika umirajoče Avstrije, in je dodal vlepomembne besede: »Vaša duševna tradicija je ista plemenitega in velikosrčnega Lammacha, čigar socialno-znanstvena spoznanja tako krasno izražajo v vašem lastnem delu. Če bi le bili pravočasno poslušali njegov nasvet, bi bile gotovo naši kulturi prihranjene mnoge katastrofe in osrednja Evropa bi se bila mirno razvijala k potrebnim svobodom... Po strašnem klanju več nego štirih let in po prevratih, ki so mu bili posledice, potrebuje naš star svet dolgega časa, da se povrne v ravnotežje. Ta svet more najti svojo blaginjo edino le v odkritosrčnem skupnem delu brez vsakih zadržanih misli, ker le tako delo more končnoveljavno odpraviti želo prošlosti in preveliko nezaupanje... Stremljenja po medsebojnem razumevanju, ki so bila na duševnem polju ovenčana s tolikim uspehom, se morajo uporabiti tudi na političnem in gospodarskem polju!«

Če uvažujemo dejstvo, da v predvojni in vojni časih ni bilo nemškega politika ali državnika, ki bi ga bili njegovi lastni soplemeniki tako sovražili, kakor so sedaj pokojnega Lammacha — a to edino zato, ker je vedno svaril: odnehajte od politike krivici in napram drugim narodom, sicer bo katastrofa neizbežna — razumemo že le prav pomen Painlevé-jevega opozorjenja na Lammacha, ker je v njegovih besedah debelo podčrtana dunajska in berlinska krivda.

Dr. Seipel je v svojem odgovoru na globoka in plemenita izvajanja francoskega državnika posebno naglašal, ka-

ko da se v vseh deželah in v vseh narodih more sedaj govoriti o vseh vprašanjih in tudi o takih, ki se ne tičejo samo dotične dežele, marveč vse Evrope. »Da po svetovni vojni evropski narodi smatrajo evropske probleme kot svoje, je to dokaz, da Evropa končno ne obstoji samo na zemljevidih, marveč tudi v glavah Evropejcev. Pri tem pa je samo ob sebi razumljivo, da vsakdo mora le preko svojega naroda k Evropi. Četudi si domišljam, da sem resničen prijatelj miru, vendar ne bi se nikdar hotel priprijati h kakemu izpranemu pacifizmu brez vsebine, ki bi zanimal bistvo in vrednost naroda, ali pa tudi le prezirab!«

S temi besedami je dr. Seipel dal izraza veliki misli. Vidi pripravljajočo se idejno in interesno evropsko zajednico, v kateri bodo vsi narodi imeli enako ceno in enako besedo — torej novo uredbo brez privilegiranih narodov na eni, in inferiornih narodov na drugi strani. To bi bila nova srečnejša doba enakosti med ljudmi in narodi.

Posebno o mislih v zaključnem odstavku Seipelovega govora naj bi globoko razmišljali tisti državniki vseh narodov, ki res iskreno želijo, da bi že enkrat prišlo do trajnega miru med narodi.

»Pred Avstrijo ni treba imeti strahu tudi v zunanjepolitičnih stvareh... Ne grozi s priključenjem (k Nemčiji); hoče pa, da iz sedanje nastane druga, boljša Evropa, pozitivna zajednica, po blaginji vseh stremeča skupnost. Toda eno vam moram reči iz najglobljega ga uverjenja: je to apel, da se končno odstranijo tudi tisti dve zapreki, ki še vedno ogrožata mir sveta in ki sta: nenaravno oviranje gospodarske svobode in nezadovoljstvo in neenakomerno postopanje z narodnimi manjšinami. Če ne padejo tiste zapreke, ki gospodarsvom raznih dežel skoro onemogočajo neovirano in po načrtu zasnovano skupno delo, če ne utihnejo težbe zatiranih manjšin — potem mir ne bo imel obstanka! Da izsekam to s tako veliko resnostjo, utegnem morda zveneti nekoliko pesimistično. Jaz pa sem vendar optimist, ker sem uverjen, da bosta odstranjeni tudi ti dve zapreki pomirjenja sveta, ker mi Avstrijci gotovo nismo osamljeni s te zahteve. Optimist sem, ker bodo najhitrejši meje velikih narodov našli svojo moč za odpravo teh zaprek. Optimist sem, ker bo spoznanje tega, kar ovira mir, in pa potreba, da se to odpravi iz sveta, prodralo v narode same, če si tisk vsoga sveta postavi propagando za to kot svojo nalogo. Za tako vrsto dela vas prosim ravno kot Avstrijec!«

Taki opomin in taka blagovestja so prihajala te dni iz Pariza!

Ratifikacija trgovinske in plovne pogodbe z Italijo s strani jugoslovenske narodne skupščine

BEOGRAD, 9. (Izv.) Med največjo pozornostjo je bila današnja seja narodne skupščine odprta ob 10.30. Seja je imela značaj izredno važnega, političnega dogodka, ker so na dnevi red prišle konvencije z Italijo, ki jih je 7. t. m. podpisal trgovinski minister Krajač in ki se nanašajo na ureditev trgovinskih odnosov in plovbe med Italijo in Jugoslavijo. Predloženi sta bili tudi dve veterinarski konvenciji. Opozicija je z določbami teh konvencij splošno nezadovoljna in je zato glasovala proti.

Poslanski klubi opozicije so danes imeli sestanke, na katerih so določili svoje stališče napram konvencijam in so obenem določili svoje glavne govornike. Posebno živahna je bila seja Davidovičevega kluba, ker so nekateri zagovarjali stališče, da treba glasovati za ratifikacijo, ker so bili nekateri člani kluba sami udeleženi pri pogajanjih in pri podpisu pogodb; posebno velja to za N. Marinkovića, bivšega zunanjega ministra. Končno je klub prepustil članom proste roke pri glasovanju. Tako sta storila tudi muslimanski in zemljoradniški klub, dočim je klub SLS soglasno sklenil, da glasuje proti ratifikaciji. Na tako stališče so se postavili tudi hrvatski federalisti. Samostojni demokrati so sklenili, da glasujejo proti ratifikaciji, ker vlada ni predložila vseh konvencij obenem.

Dr. Krajač je v svojem govoru poudarjal veliko gospodarsko važnost predložene pogodbe, ki sloni na modernih principih in se približuje tipu predvojnih trgovinskih pogodb. Namen pogodbe je uvrstiti mir in zagotoviti medsebojne gospodarske interese.

Posl. SLS Smodej je kritiziral pogodbo in navajal, da ima od nje korist samo Italija; posebno pa velja to glede plovne pogodbe. Govoril je o položaju Zadra in o narodnih manjšinah v Italiji. Izjavil je, da bo klub SLS glasoval proti ratifikaciji. Slično izjavo sta podala tudi J. Jovanović in posl. Grisogono, prvi za zemljoradnika, drugi pa za SDS.

Pri glasovanju, ki se je nato vršilo, je bila pogodba sprejeta v načelu s 149 glasovi proti 29, v podrobnostih pa s 149 proti 28.

Končno je predsednik Trifković sporočil, da je dr. Ninčić predložil še 20 drugih konvencij, ki jih kratko nazivljajo netunskimi konvencijami. Prihodnja seja se bo vršila v petek.

Nov albanski poslanik v Beogradu
BEOGRAD, 9. (Izv.) V diplomatskih in političnih krogih je vzbudila precejšnjo pozornost vest, da je bil dosedanj albanski poslanik na jugoslovenskem dvoru Stavro Stavru odpoklican. Njegov odhod spravljajo v zvezo z nesoglasji, ki so nastala med Jugoslavijo in Albanijo radi trgovinske pogodbe. Na njegovo mesto pride Venan beg, bivši notranji minister v vladi Ahmed beg Zogua in znan prijatelj Jugoslavije.

Jugoslovenski dolg v Angliji
LONDON, 9. (Izv.) V poslanski zbornici je dr. podtajnik za finance Mac Nail izjavil, da znaša, po ugotovitvah iz meseca marca t. l., celokupni dolg Jugoslavije v Angliji 31 milijonov funtov sterlingov. V ta znesek ni všteta vsota 2233 tisoč funtov, ki je bila dana Jugoslaviji kot pomoč po vojni. Vojni dolgov s strani Jugoslavije še niso dovolj zajamčeni.

Novinar Ivančić obsojen na 3 mesece ječe in na denarno globo

BEOGRAD, 9. (Izv.) Pri prvostopnem sodišču je bila danes izrečena razsoda proti novinarju Ivančiću, ki je v »Radikalu« očitil bivšemu ministru dr. Žerjavu, da je oškodovalec državo za kakih 30 milijonov dinarjev. Razsoda ugotavlja, da ni dr. Žerjav kot minister zagrešil nobenih nepravilnosti.

Ivančić je bil radi obrekovanja obsojen na 3 mesece ječe in na 3000 dinarjev globo, na poravnavo sodnih stroškov, ki znašajo 2000 dinarjev. Poleg tega bo moral plačati še 300 dinarjev denarne kazni radi obrekovanja narodnega poslanca. Ivančić se bo pritožil na višjo instanco.

Resen položaj francoske vlade

Nepopravljene vesti o francosko-belgijskem dogovoru za obrambo valute

PARIZ, 9. Radi zadnjih izjemnih odredb v zaščito franka je postal položaj vlade zelo kritičen. Takoj po povratku ministrskega predsednika Brianda se sestane ministrski svet, ki bo sklepal o situaciji.

V parlamentarnih krogih se splošno govori o rekonstrukciji vlade, ki ima dobiti nacionalno obtežje.

Radi preteče ministrske krize se vrne Briand danes v Pariz.

ŽENEVA, 9. Agencija Havas poroča: Francoski min. predsednik Briand in belgijski zunanji minister Vandervelde sta se danes dogovorila z Loucheurjem in Theunisem glede pogodbe za uvrstitev franka. K tej pogodbi hočejo pritegniti tudi Maltijo. Bivši ministrski predsednik Theunis bo jutri odpotoval v Pariz, kjer bo pričel podrobna pogajanja s francoskim finančnim ministrom.

DUNAJ, 9. Padec franka traja neprestano dalje. Očitno gre za spekulacijske predaje, ki izhajajo v prvi vrsti iz Londona, najbrže pa tudi iz New-Yorka in Amsterdama. Zdi se, da smatrajo posamezni spekulanti, da je devizni fond izčrpan in da so sedaj take operacije brez nevarnosti. Radi padca franka sta prizadeta tudi lira in belgijski frank.

PARIZ, 9. Ministrski predsednik Briand se je povrnil iz Ženeve.

BRUSEL, 9. Belgijska brzjojavna agencija demantira vesti, ki so jih objavili listi o francosko-belgijskem sporazumu glede skupne akcije za obrambo francoske in belgijske valute.

Pred demisijsko vlado?

PARIZ, 9. V parlamentarnih krogih se je večeraj širila vest, da namerava finančni minister Péret predlagati osnove narodne vlade, ki bi lažje izvedla program za finančno obnovo, ker bi se naslanjala na močno večino. V takem slučaju bi seveda sedanji kabinet moral podati ostavko. Vlada kriza pa bi sedaj, ko so v polnem teku ukrepi za obrambo franka, lahko silno škodovala.

»Petit Parisien« piše, da je državni podtajnik pri ministrskem predsedništvu izjavil, da mu ni nič znanega o kakih predstoječi demisiji finančnega ministra. Tako se je izrazil tudi Péret sam. »Petit Journal« pa pravi, da je položaj zelo resen in da lahko pride v najkrajšem času do popolne ali pa delne vladne krize.

Francoska zbornica odklonila predlog za zvišanje poslanskih plač

PARIZ, 9. Zbornica je večeraj pričela razpravo o poročilu komisije za državno knjigovodstvo, ki je predlagala zvišanje poslanskih plač od 27 na 42 tisoč frankov. Govorilo je več poslancev. Komunisti so izjavili, da treba prej zvi-

šati plače državnim uslužbencem in penzije upokojencem.

Na današnji seji je zbornica s 150 glasovi proti 128 odklonila zakonski predlog, ki je določal zvišanje poslanskih plač.

Nova poljska vlada

Poznanjska delavska stranka za Pilsudskega

VARŠAVA, 9. Bartl je sestavil novo vlado. Razun finančnega so vsi ministri obdržali svoje portfelje. Finančno ministrstvo je prevzel Klarnen, član bivšega kabineta Grabskega, za trgovinskega ministra pa je bil imenovan inž. Kwiatowski, ravnatelj tvornice v Chorzowu. Zunanji minister ostane Avgust Pilsudski, vojni minister pa maršal Pilsudski.

VARŠAVA, 9. Poznanjska delavska stranka je priredila velik shod, na katerem je nastopilo več govornikov, ki so poudarjali, da je Pilsudski s svojo zadnjo akcijo pričel popravljati napake in nepravilnosti, ki jih je zagrešil sejm.

Zborovalci so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, da se razširi oblast načelnika vlade ter da se parlament razpusti.

Španska bo sledila Braziliji?

ŽENEVA, 9. Španska vlada je pozvala iz Ženeve svojega rednega zastopnika v Svetu Družbe narodov Quinones de Leona, češ da mora pristopivati konferencam o maroškem vprašanju. Na sejah Sveta Družbe narodov jo zastopa eden njenih najmlajših diplomatov, de Querbo. Že njegova mladost povzroča precejšnje vznemirjenje in smatrajo, da Španka samo zato tako omalovažuje Družbo narodov, ker ne dobi stalnega sedeža v njej in se ji hoče odtegniti kakor Braziliji. Položaj postaja zelo zapleten, ker Svet ne bo mogel iti mirno preko eventualne popolne odtegnitve Španske, kakor se je to zgodilo v slučaju z Brazilijo.

MADRID, 9. Sinoči je ministrski svet razpravljal o vprašanjih, ki so v zvezi s sedanjim zasedanjem Sveta Družbe narodov. Ministri so sklenili, da bo Španka vztrajala pri svojih zahtevah glede sestave Sveta.

Finančna kontrola nad Avstrijo odpravljena

ŽENEVA, 9. Finančni odbor Družbe narodov je končal razpravo o avstrijski zadevi. Finančni odbor je predlagal, da se odpravi kontrola Društva narodov nad Avstrijo, ker je Avstrija ugodila vsem pogojem, ki so se stavili na jesenskem zasedanju Družbe narodov. Kontrola bo odpravljena 30. t. m.

Finančni odbor je nadalje dovolil, da sme Avstrija izdati zakladnice v višini 75 milijonov šilingov, ki se bodo porabile za redne potrebe avstrijskih državnih blagajn in za to, da se bodo predumji iz kreditov Družbe narodov mogli uporabiti za produktivne namene.

Postopna odprava kontrole nad Madžarsko

ŽENEVA, 9. Odbor Družbe narodov za Madžarsko se je izrekel proti popolni odpravi finančne kontrole na Madžarskem. Generalni komisar bo sicer v kratkem, najbrže še koncem tega meseca, zapustil svoje mesto, na katero ne bo imenovan noben naslednik, vendar pa bo ostala kontrola o zastavninah in o posojilu Družbe narodov v višini 83 milijonov zlatih kron. Finančni odbor Družbe narodov bo še proučil tehnične podrobnosti te kontrole.

Zmaga Lloyd Georgea

LONDON, 9. Liberalni parlamentarni klub spodnje zbornice je sinoči imel sejo, na kateri je bila sprejeta resolucija, ki obsoja početje nekaterih, ki so v listih na široko razpravljali in poročali o sporih med voditelji stranke, ter izraža upanje, da bo ohranjena edinstvenost stranke. Za resolucijo je glasovalo 20 poslancev, proti njej pa jih je glasovalo 10, štirje poslanci so se vzdržali glasovanja.

V parlamentarnih krogih tolmačijo sprejetje te resolucije kot zmago Lloyd Georgea.

Muslimanski kongres

KAIRO, 9. Kralj Hedžasa je otvoril kongres v Mekki, ki bo proučil svete kraje v Hedžasu in vprašanje kalifata.

Samomor ruskega pisatelja

MOSKVA, 9. Znani ruski pisatelj Andrej Sobol je izvršil samomor.

Žrtve poplav

BUKAREŠT, 9. Radi trajnih poplav se je zrušil železniški most pri Fokšan. Nesreča je zahtevala več človeških žrtve.

Nobile pripravila novo ekspedicijo

ROMA, 9. V mesto Rome javljajo, da namerava Nobile pripraviti drugo ekspedicijo, ki bi raziskala zemlje Ledepega oceana na severu od Aljaške.

Dosedanji razvoj ruske revolucije

Včeraj smo objavili mnenje nekdanjega ruskega »diktatorja« Kerenskoga o sedanjem političnem položaju v sovjetski Rusiji s posebnim ozirom na vprašanje, ali se more smatrati njen režim kolikor toliko za stalnega, ali se morejo sedanje politične razmere sploh ohraniti. Mnenje Kerenskoga je bilo zelo nepopolno, kakor je videl čitatelj. Kerenski odredka sovjetskemu režimu vsako razvojno sposobnost.

Danes pa so nam na razpolago nekateri podatki o gospodarskem razvoju, ki se je izvršil v Rusiji pod tem režimom, in ti podatki nikakor ne govorijo v prilog trditvam Kerenskoga. Zgodovina porevolucijske Rusije se da razdeliti z ozirom na gospodarsko stran življenja te velike dežele v dve strogo ločeni dobi in sicer je prva doba — doba najstrožjega komunizma, ki je trajala od oktobra l. 1917 do pomladi l. 1921, torej okroglo tri leta, druga doba pa je doba takimenovanega Nep-a, t. j. nove ekonomske politike, ki jo je proglasil Lenin v svojem zgodovinskem govoru, ki ga je imel na nekem zborovanju kovinskih delavcev v Moskvi.

Kakor je splošno znano, je povzročila gospodarska politika doslednega komunizma prvih treh let po revoluciji popolno propast na vseh poljih ruskega gospodarskega življenja. Ne samo industrija, temveč tudi poljedelstvo je ležalo na tleh. Kmetje, katerim so prihajali parasitski meščani jemati vse, kar so pridelali več, nego so rabili zase, so se kmalu naveličali hraniti zastoj parasitski meščanski proletarijat in niso več hoteli obdelovati zemlje razen, kolikor jim je bilo neobhodno potrebno. Posledica je bila lakota, kateri bi bila sledila popolna propast vse prebivalstva, ako bi se bilo nadaljevalo po isti poti. To je Lenin uvidel in se odločil l. 1921. za »novo ekonomsko politiko«, t. j. dal je slovo komunizmu. Z novo gospodarsko politiko naj bi se rešilo rusko gospodarstvo iz propasti in s tem se rešil tudi sovjetski režim. Od doslednega komunizma je moral Lenin mnogo popustiti in tako se je spreminil Nep v počasno vračanje k vsaj nekaterim metodam meščanskega ali kapitalističnega gospodarjenja. Splošna slika gospodarske organizacije po petih letih Nepa bi bila sledeča: veleindustrija je še vedno podržavljena in je organizirana po sindikatih. Vsako podjetje vodi državni uradniki. Podjetjem je bila dana nekaka svoboda glede nabavljenja sirovini, ki se vrši na trgu neposredno in ne preko države. Tudi prodajanje proizvodov je postalo svobodnejše, vendar pa ostanejo ti proizvodi še vedno last države. Trusti ali sindikati sklepajo pogodbe med seboj in tudi z državo glede proizvodnje, toda kljub temu so daleč od one neodvisnosti, ki jo uživajo podjetja v zapadnih državah. Podjetja so vezana po splošnem gospodarskem načrtu, ki ga izdeluje vsako leto država in s katerim hoče dajati vsemu gospodarstvu enotno smer. V ta načrt spadajo tudi državni krediti za industrijo, ki igrajo v Rusiji veliko vlogo. Voditelji podjetij so večkrat pokvarjeni uradniki, ki kradejo, radi česar trpi proizvodnja precejšnjo škodo. Proti njim pa postopa oblast izredno strogo. Kazen za gospodarsko korupcijo je v vseh slučajih smrt. Obenem s temi koncesijami se je preuredil tudi položaj delavcev, v tem smislu namreč, da so postali delovni pogoji mnogo strožji. Juridični položaj delavstva je karakteriziran po dejstvu, da so stavke prepovedane, a njega moralni položaj je formuliran, organiziran in discipliniran po delavskih sindikatih in sovjatih.

Mala industrija, t. j. vsa ona podjetja, ki zaposlujejo manj nego 20 delavcev, je dobila zopet popolno svobodo, tako da dela na svoj račun.

V poljedelstvu je bilo odpravljeno odajanje prebitka v pridelkih zastoj in vpeljan je bil davek v naravi, kateri pa se lahko plačuje tudi v denarju. Sovjetska oblast je dalje dovolila kmetu zelo obsežno zemljiško avtonomijo, ki se sicer ne more imenovati v teoriji še vzpostavljena zasebna lastnina, kakor jo poznajo ostale evropske države, ki pa je v praksi po svojih rezultatih zelo blizu zasebni lastnini. Pred kratkim je vlada priznala tudi dajanje zemlje v najem in uporabljanje kmetijskih delavcev.

Trgovina — notranja — se je tudi buržoazirala. Zopet je namreč bila priznana zasebna trgovina; a srednje in manjše trgovine, ki so bile podržavljene, je država dala v najem zasebnikom. Tu naj se omenijo tudi koncesije inozemskim kapitalistom.

Kar je ostalo od komunizma, bi bilo torej sledeče: podržavljenje veleindustrije, prevoza, zunanje trgovine in pa iuridični in upravni režim, ki je prežet od edine proletarske ekonomije.

Taka bi bila bilanca tega velikega socialnega poskusa, ki ga predstavlja ruska revolucija. Njega najznačilnejša

— «Čitalnica» - S. o. Obveščamo vse članstvo in prijatelje društva, da se vrši v soboto dne 12. t. m. izlet na Slavniki — Zbirališče in odhod izpred D.K.D. točno ob 21. uri. Kobilica in zajutrek iz nahrbtnika. Neobhodno potrebno je, da je vsak izletnik opremljen z volneno odejo, ker se jo bo brezdomno rabilo. Povratek čez Materijo in Kozino, od tu pa z vlakom do Sv. Ane, odnosno do Trsta. Strošek za vlak znaša L. 3.50. — Načelnik.

— S. D. «Primorje» - Prosek opozarja vse ono članstvo, katero se namerava udeležiti se izleta, naj se danes zvečer ob 8.30 snide v domenijskem kraju. — Tajnik.

SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE

V nedeljo 13. t. m. se bo vršil v prostorih D. K. N. Tommaseo, ul. Guido Zanetti 1, I. nadst. točno ob 9. uri III. izredni občni zbor «Sportnega Udruga». — Dnevni red: 1. Otvoritev; 2. Tajniško poročilo; 3. Blagajniško poročilo; 4. Poročilo revizorjev; 5. Volitve; 6. Slučaj «Adria»; 7. Slučajnost.

Občnega zbora naj se udeležijo vsi, ki so prizadeti.

Iz tržaškega življenja

GROZNA NESREČA PRI PROSEKU

Granata ubila enega vojaka, pet pa nevarno ranila.

V pondeljek popoldne se je dogodila v Brisčih pri Proseku grozna nesreča. V tamošnjem skladišču municije je skupina vojakov 7. topničarskega polka, ki je nastanjen na Proseku, pripravljala granate kalibra 149 mm. Pri tem poslu, ko je vojak Dante Crocco privijal na granato vžigalnik, se je granata nenadoma vžigala in se razpočila s silnim pokom. Drobci so Crocca tako strašno razmesarili, da je obležal na mestu mrtve. Razen njega so bili ranjeni tudi vojaki Anton Vettoreto, Josip Mechs, Giordano Toffolon, Marijan Mariotti in Just Felčani; skoro vsi so zadobili precej hude poškodbe. Eksplozija je bila tako silna, da se je streha skladišča podrla.

Ranjeni so bili prepeljani v vojaško bolnišnico v ulici Fabio Severo, truplo ubitega vojaka so pa prenesli v vojašnico na Proseku. Razen orožnikov iz Sežane se je podal na kraj nesreče tudi divizijski poveljnik general Pugliese, ki je pozneje tudi obiskal ranjene. Nesrečni vojak je bil pokopan v tork popoldne na Proseku. Razen tamošnje garnizije se je udeležil pogreba tudi oddelek vojakov iz Trsta.

Usoda pogrešane deklice še vedno neznana.

Tragična tajnost, ki obdaja usodo 10-letne Marije Schöndoner, ki se je pretekli pondeljek oddaljila od matere na trgu Unità in izgubila s svojim mlajšim bratcem Josipom, od sedaj se ni bila pojasnjena. Do večerja je bilo še upanje, da se je deklica izgubila in da jo je kdo vzel v varstvo. Toda tudi to majhno upanje se je razblinilo, ker je pač izključeno, da bi ne policija kaj zvedela o deklici, če bi kdo kaj vedel o nji, zlasti ako pomislimo, da je za dogodek že sleherna žena v mestu. Potemtakem preostaja le žalostna domneva, da je deklica utonila z bratcem vred. To bo pa mogoče ugotoviti še le tedaj, ko bodo našli njeno truplo. Tudi večeraj so pomorski pristaniški kapitanata preiskali pristanišče, a zaman; o nesrečni deklici ni nikakega sledu.

Vsekakor je tragični dogodek še v marsičem nejasen. Kakor smo že večeraj poudarili, je predvsem čudna okoliščina, da ni nihče zapazil nesreče, čeprav se je dogodila na zelo razsvetljenem in ob večernih urah zelo obilnem delu nabrežja. Policija skuša pojasniti to čudno okoliščino.

Identifikacija samomorilke

Kakor smo poročali, so predvečernjim popoldne našli na katoliškem pokopališču zastrupljeno staro žensko, ki je par ur pozneje izdihnila v mestni bolnišnici. Ker niso našli pri njej nikakih listin, ni bilo mogoče ugotoviti istovetnosti nesrečne starke. Sinoči pa je prišel v bolnišnico paznik mestne sirotišnice v ulici Istituto, Ivan Pahor, ki je povedal, da je predvečernjim popoldne izginila iz sirotišnice 68-letna občinska sirotka Josipina Noselli. Ko si je mož ogledal truplo starke v mrtvašnici, je brez omahovanja spoznal Nosellijevo. — Ni znano, kaj je nesrečno starko gnalo v smrt.

Dve nesreči pri delu.

Včeraj zjutraj se je v tovarni strojev «Satima» pri Sv. Andreju ponesrečil 43-letni tečaj Jakob Di Gregoris, stanujoč v ulici Gatterij št. 44. Pri delu se mu je zvrnilo na desno nogo težko kolo in mu zlomilo kost v gležnju. Ponesrečenec je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti približno mesec dni.

— 23-letni tesar Ernest Cucchiareto, stanujoč v ulici Lavoratori št. 203, je večeraj popoldne delal pri cirkularni žagi v občinski hišah, ki jih gradijo v ulici Lavoratori. Pri svojem delu se je mladenič nehoti preveč približal klini žage, ki mu je hudo razmesarila tri prste na

desni roki. Nesrečni tesar je dobil prvo pomoč v mestni bolnišnici, kamor je bil prepeljan z nekim javnim avtomobilom. Zdravit se bo moral najmanj tri tedne.

Patrona med drvni.

16-letni Florijan Fonda iz Gročane pri Dolini je včeraj zjutraj pokladal doma drva na ogenj, nad katerim se je kuhala v kotlu piča za svinje. Nenadoma je v ognju močno pošlo in dečko je začutil na desnem stegnu skelečo bolečino; bil je ranjen. Brezdomno je bil med drvni zamešan puškin naboj, ki je v ognju eksplodiral. Fonda, ki mu je krogla skozi in skozi prestrelila stegno, je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelku. Okrevl bo v 12 dneh, ker krogla k sreči ni poškodovala kosti.

Vesti iz Istre

HERPELJE-KOZINA

Solsko leto se bliža koncu, vendar pa bi Vam bili hvaležni, g. urednik, če bi nam objavili teh par vrstic. Radi bi pisali kaj vselega, a namesto tega se pa moramo žal potožiti na našo sol.

Po smrti nadučitelja Siskovića je prevzela mesto za slovenske razredne mlada italijanska učiteljica, in to je prva žena, glede katere stvar ni v redu, ker je s tem slovenski pouk v praksi popolnoma odpravljen, ker je onemogočen. Za voditeljico pa je bila imenovana g. Kunz. Tako imamo na naši šoli same ženske, in to se pozna na disciplini, s katero tudi ne moremo biti zadovoljni.

Posebno pa moramo opozoriti na odmore. Ob odmorih letajo otroci čez cesto, kjer vozijo neprestano mimo avtomobil. Pred kratkim bi se bila kmalu dogodila velika nesreča. Stariši so radi tega v skrbih in zahtevajo, da se mora bolj gledati na otroke.

Splošna želja vseh nas je, da bi Solsko oblastvo poslalo k nam čim prej kakakega učitelja za voditelja naše šole. Tako je vedno bilo v prejšnjih časih do smrti g. Siskovića.

Iz tržaške pokrajine

IZ ŠEMPOLAJA

Ze dolgo ni bilo nobenega glasu iz naše občine, kar pa še ne pomeni, da je pri nas vse v redu.

Oni trdi oreh, ki se tiče našega poštnega vprašanja, ni še sedaj popolnoma str. Že tri dolga leta si morajo naši ljudje iz vasi Šempolaja, Praprota in Trnovce, ki tvorijo Šempolajsko občino, sami iskati pošto na poštne uradu v Nabrežini. Kako neznosno so take razmere, izprevidi lahko vsak pameten človek. Prejšnja občinska uprava ni mogla rešiti tega vprašanja. Vsekakor pa se je napravil sedaj korak naprej. Po dolgem času je pred nekaj dnevi bila Šempolajska vas tako srečna, da je dobila poštarija v osebi pismošojke iz Nabrežine. Ni nam znano kolikokrat v tednu homo dobivali pošto, še manj pa če bodo tudi ostale dve vasi, ki tvorita tudi našo občino, deželni tega «žegna» ali ne.

Usojamo si opozoriti g. poteštata, da tudi vas Trnovca in Praprota tvorita Šempolajsko občino in da ravnatoko plačujejo davkoplačevalci omenjenih vasi občinske davke kakor Šempolajski in prav zaradi tega, ker imajo iste dolžnosti, zahtevajo tudi iste pravice.

Govori se, da se bo otvoril tudi v Šempolaju poštni urad, ki bi sprejemal male svote denarja, prevzemal pošne zavojce do 5 kg in razprodajal vsednostne papirje. Oni, ki bi sprejel ta mali poštni urad, bi moral baže tudi skrbeti za raznašanje pošte. To bi bila za našo občino prepotrebna ustanova, ki smo jo že davno želeli. Upamo, da se kak domačin za celo stvar zavzame ter na ta način že enkrat stre oni trdi oreh poštnega vprašanja.

DAROV

Za Sol. društvo je daroval g. Mohor Dominik L. 5. (Denar hrani uprava «Edinosti»).

Za svetovansko podružnico Sol. društva so darovali: vedno darežljiva dvojica Gradisar običajnih L. 50, A. O. in naš Ivan Kante po L. 5, Jože Čakola Fastidja z Višave L. 2,70 in na mizi naših L. 0,30; skupno L. 63. — Srčna hvala vsem!

Vesela družba iz Pistoje je nabrala v Ribniku L. 110 za Solsko društvo.

Za šentjakobsko podružnico Sol. društva so darovali M. B. T. L. 100, Josip Kodrč L. 10, po gospe Rebulina N. N. L. 1; skupaj L. 111.

V počastitev spomina Kacijana Zerjal darujejo znanci in znanke L. 48,25 za podružnico Sol. društva v Škedenju.

Mesto cvetja na grob prerano umrlega Kacijana Zerjal daruje istemu društvu g. Venturini L. 5.

Za otroški vrtec v Škedenju daruje g. Karel Mihelj L. 5, 3 kg riža, 1 kg fižola in 5 paketov diskotov.

Vsem cenjenim darovalcem najlepša hvala!

Spominjajte se ob vseh prilikah z darovi Dijaške kuhinje v Gorici

Gospodarstvo.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU
ulica Raffiniera 7 in Torre bianca 19

ima v zalogi:

Modro galico: angleško «Maple Brand» z 98—99%.

Žveplo ventilirano in superventilirano ter isto s 3% modre galice.

Azol, apneni arzenik, za pokončevanje rastlinskih škodljivcev.

Prah Kafaro, sredstvo za pokončevanje peronospor.

Škropilnice, znamke «Vermorel» originalne, znamke Ferrari, Volpi, Dozzi, sistem Vermorel, Signa, Insuperabile.

Škropilnice originalne «Vermorel», katere veljajo kot najboljše in najbolj trpežne, stanejo 210 lir. Na željo jih pošljemo po železnici proti nakazilu gornjega zneska.

Žveplalnike, ročne in nahrbtnne.

Kose znamke «Merkur», vsake mere, nove dijamantne kose «Himalaya», katere tovarna jamči za vsako posebej, in razne druge znamke.

Kosišča, (kose) javorjeva in bukova, grablje lesene.

Brusilne kane od navadnih do najfinjših vrst, po ceni od 3 do 14 lir kos.

Oljni soliter, najboljšo umetno gnojilo za pospeševanje rasti rastlinam.

Orehove tropine, klajno apno, laneno seme itd.

Semena detelj in trav, jesenske repe, inkarnatne detelje, ter razna poljska, vrtna in zelenjadna semena.

Stroje in kmetijske orodje. Kmetijske stroje, katerih nimamo v zalogi, po želji naročimo. V našem uradu imamo cenike in cene vseh kmetijskih strojev in orodja.

Tržaška kmetijska družba v Trstu
ulica Torre bianca šte. 19, Telef. 44-39

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

po mučni bolezni v starosti 65 let umrla dne 8. junija. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 10. junija, ob 9. uri popoldne.

Komen, dne 8. junija 1926.

Zalužci: Ivan Vičič, soprog; Vida, Stanko, Vladko, otroci; in ostali sorodniki

✦

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati gospa

Karolina Vičič roj. Štrekeli

2 SEJMA

ISTOČASNO

IZDELKI

in

SVILENINE

EDINA PRILIKA

ÖHLER

Skladišče

574

Pohištva

dunajskega in lastnega izdelka po konkurenčnih cenah s prodajo na drobno in debelo

Semolich & C.

Via Cecilia De Rittmeyer št. 1

(Palača Rittmeyer)

vogal via C. Ghenga št. 12

Zobozdravnik

Med. U. dr. D. Sardoč

specialist za ustne in zobne bolezni

perfekcioniran na dunajski kliniki

ordinira v TRSTU

Via M. R. Imbriani 16, I. (prej Via S. Giovanni)

od 9-12 in od 3-7

670

Najbolje bode te postreženi
v ceni in blagu

ako nakupite v dobroznani prodajalni

MANUFAKTURNEGA BLAGA

ROMEO CIPRIANI

Trst, Piazza Goldoni 12.

Dnevno novi dohodi.

Blago I. vrste.

Vsako blago, kupljeno en bloc se prodaja po
izredno nizki ceni

PODLISTEK

JULES VERNE:

(54)

Skrivnostni otok

Drugo poglavje

29. oktobra je bil čoln iz drevesne skorje popolnoma dovršen. Pencroff je izpolnil svojo obljubo in v petih dneh je izdelal nekakšno pirogo, katere rebra so bila napravljena iz prožnih krejzbovih vej. En sedež na zadnjem delu, v sredi klop, ki je držala skupaj obe palubni steni, dve vesli in krmlino veslo so dopolnili dvanaest čevljev dolgi čoln, ki ni tehtal več kakor dvesto funtov. Splayili so ga na kaj preprost način. Lahko pirogo so zavlekli na brežnji pesek, kjer jo je dvignila naraščajoča plima. Pencroff je skočil takoj notri, poskušal krmiti z veslom in ugotovil, da bo čoln odgovarjal zahtevam.

«Hura! je vzkliknil mornar, ki je rad sebi zmogelav pel. S tem čolnom pojdemo okrog...»

— Okrog sveta? je vprašal Gedeon Spilett.

Ne, toda okrog otoka. Nekaj kamnov za balast, na sprednjem delu drevo in kos jadra, ki nam ga bo gospod Cir v kratkem preskrbel, in popeljemo se v tujino. No, gospod Cir, in vi, gospod Spilett, in Harbert in Nab, ali neče nihče poskusiti novega čolna? Za vraga! Moramo vendar vedeti, če bo nesel vseh pet!

Seveda se je bilo treba o tem prepričati. Pencroff je pognal čoln v majhen zaliv med obrežnim skalovjem in sklenili so, da napravijo še tisti dan poskusno vožnjo ob obrežju proti jugu do prve štrline, kjer se je skalovje končalo.

Ko so se vkravali, je Nab vzkliknil:

«Tvoja ladja pije precej vode, Pencroff!»

— To nič ne škodi, Nab, je odvrnil mornar. Najprej se mora les napiti! V dveh dneh ne bo puščala več vode. Vkrcaje se!

Vkrcaji so se in Pencroff je pognal čoln ob brega. Vreme je bilo krasno; morje je bilo tako mirno, kakor da je okrog in okrog zaprto od zemlje, zato je čoln ravno tako varno plul po morski gladini, kakor če bi plaval po strugi Hvale.

Nab in Harbert sta vzela vsak po eno veslo v roke, a Pencroff je kot krmlar prevzel krmlino veslo.

Vozili so se najprej skozi preliv proti južnemu rtu otoka. Od juga je pihala lahka sepiča, toda morje se ni gibalo ne v prelivu ne zunaj njega. Samo dolgi plitvi valčki so se enakomerno izprehajali po neizmerni ravnini, toda težko obremenjeni čoln se je komaj vidno pozibaval. Oddaljili so se od obrežja kakšne dve milj, da bi si mogli ogledati Franklinovo goro.

Dzaj je Pencroff zakrnil čoln proti rečnemu ustju. Piroga je plaval ob bregu, ki se je končal v zakroženem loku v rtič, za katerim so se raztezala Tadoruska močvirja.

Tisti rtič je štrlel v morje kakke tri milje daleč

